

TURVAPAIKKA- JA MUUTTOLIIKEPOLITIikkaAN

01/02/2023

Toisen painoksen esipuhe

EPP-ryhmä hyväksyi huhtikuussa 2020 kattavan kannanoton turvapaikka- ja muuttoliikepolitiikkaan ryhmässä käytyjen laajojen keskustelujen jälkeen. Tämä asiakirja, jossa esitetään turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa koskevat keskeiset painopisteet, on edelleen erittäin merkityksellinen. Useat tapahtumat ovat kuitenkin vaikuttaneet unionin turvapaikka- ja muuttoliikepolitiikkaan.

Maaliskuussa 2020 alkanut SARS-CoV-2-viruksen aiheuttama maailmanlaajuinen pandemia johti sisärajarakastusten palauttamiseen ja haittasi Schengen-alueen toimintaa ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta. Se johti EU:hun laittomasti tulleiden henkilöiden määrän jyrkkään ja väliaikaiseen laskuun. Laittomia saapumisia oli vuoden 2022 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä kuitenkin ennätysmäärä sitten vuoden 2016, mikä osoittaa muun muassa, että talebanien valtaantulo Afganistanissa vaikuttaa viiveellä Eurooppaan suuntautuvaan muuttoliikkeeseen. Länsi-Balkan ja keskinen Välimeri ovat edelleen eniten käytettyjä reittejä. Tämän seurauksena useat jäsenvaltiot ovat joko säilyttäneet tai palauttaneet sisärajarakastukset.

Lukašenkan hallinto käynnisti kesällä 2021 hybridihyökkäyksen EU:n itärajoilla ja käytti siinä välineenä siirtolaisia. Valko-Venäjän viranomaiset järjestivät kolmansien maiden kansalaisten saapumisen Lähi-idästä Minskiin ja heidän liikkumisensa EU:hun muun muassa käyttämällä siirtolaisiin pakokeinoja ja loukkaamalla Liettuan, Latvian ja Puolan suvereniteettia. Tämä siirtolaisten välineellistäminen noudattaa aiempaa

toimintamallia, jota Turkin viranomaiset noudattivat helmikuussa 2020 Evrosissa Kreikassa ja Marokon viranomaiset toukuussa 2020 Ceutassa Espanjassa. Samaa välineellistämistä Turkki on käyttänyt kuluneiden kuuden vuoden aikana Kyproksen vihreällä linjalla.

Venäjä aloitti 24. helmikuuta 2022 Ukrainaa vastaan laittoman hyökkäyssodan, joka aiheutti ihmisten suurimman muuttoliikkeen toisen maailmansodan jälkeen ja käynnisti EU:n tilapäistä suojelua koskevan direktiivin soveltamisen ensimmäistä kertaa sen jälkeen, kun se hyväksyttiin vuonna 2001 Jugoslavian sodan päätyttyä. Ennennäkemätön solidaarisuus ukrainalaispakolaisia kohtaan on EU:n vahvuus ja osoittaa, että EU:ssa on halua toimia solidaarisesti paineen alla olevia jäsenvaltioita kohtaan. Ukrainalaisten pakolaisten vastaanotto sekä kansainvälistä suojelua EU:ssa hakevien kolmansien maiden kansalaisten suuri määrä rasittavat kuitenkin jäsenvaltioiden turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiä. Lisäksi Venäjän raaka hyökkäys Ukrainaa vastaan käynnisti maailmanlaajuisen elintarvikekriisin, joka on koetellut erityisen ankarasti kehitysmaita ja aiheuttanut painetta etulinjassa oleville jäsenvaltioille, kuten Romanian ja Puolalle, jotka olivat huolehtineet viljan kauttakulusta Ukrainasta.

Tässä turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa koskevassa kannanotossa esitetään huhtikuussa 2020 annetun asiakirjan kohdennettua tarkistamista ja päivittämistä erityisesti antamalla uusia toimintapoliittisia ehdotuksia, joilla puututaan välineellistämistilanteisiin ja määritetään ukrainalaisten pakolaisten vastaanotosta ja tilapäistä suojelua koskevan direktiivin

soveltamisesta saadut kokemukset.

Johdanto

Laajamittaisesta muuttoliikkeestä on tullut maailmanlaajuinen ilmiö. Ihmiset ovat aina siirtyneet maanosien välillä ja sisällä sotien ja konfliktien, pelon, köyhyyden, epävakauden, ilmastonmuutoksen ja nälän takia toivoen löytävänsä paremman paikan elää. Ihmiset liikkuvat myös laillisesti ja järjestyneesti työskenneläkseen muissa maissa tai muuttaakseen perheensä luokse. Tässä kannanotossa keskitytään kuitenkin pääasiassa kansainvälistä suojelua hakeviin henkilöihin ja laittomaan muuttoliikkeeseen.

Kristillisdemokratia perustuu ihmisarvon periaatteeseen, jonka mukaan apua on annettava sitä tarvitseville. Tämän periaatteen innoittamana EPP-ryhmä haluaa varmistaa, että lähestymistapa muuttoliikkeeseen on inhimillinen ja perustuu vastuullisiin ratkaisuihin.

Vuonna 2021 monenlaiset kriisit pakottivat 16,1 miljoonaa ihmistä pakenemaan. YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR) mukaan siirtymään joutuneiden henkilöiden kokonaismäärä nousi 103 miljoonaan vuoden 2022 puolivälissä. Vuoden 2021 lopussa heistä noin 53,2 miljoonaa oli joutunut siirtymään kotiseudultaan ja loput kotimaansa ulkopuolelle.

Muuttoliike on ollut ja on edelleen yksi Euroopan merkittävistä haasteista ja mahdollisuuksista, joiden vaikutus ulottuu sukupolvien yli. Viime vuosikymmenen kokemukset ovat osoittaneet, että tarvitaan tehokkaita toimia laittoman muuttoliikkeen hillitsemiseksi, mikä on edelleen jatkuva haaste tulevinä vuosina.

Talouskehityksen, väestörakenteen muutosten, liikenteen ja viestinnän globalisoinnin ja naapurialueiden epävakauden taustalla olevat suuntaukset merkitsevät sitä, että ihmiset pyrkivät edelleen EU:hun hakemaan turvapaikkaa ja parempaa elämää tai päästäkseen omaistensa luo. Sen vuoksi on välttämätöntä, että EU löytää vihdoin haasteeseen yhteisen eurooppalaisen vastauksen, jolla varmistetaan merkityksellinen solidaarisuus ja vastuu EU:n perussopimuksen 80 artiklan mukaisesti.

Vuosina 2015–2016 Euroopan unioni jou-

tui poikkeuksellisen haasteen eteen, kun kahden vuoden aikana Euroopan rannoille saapui lähes kaksi miljoonaa ihmistä, joista monet asettivat henkensä vaaraan matkustaessaan Eurooppaan salakuljettajien armoilla.

Tähän haasteeseen vastaamiseksi on otettu käyttöön useita toimenpiteitä, ja uutta lainsäädäntöä on ehdotettu. Ihmiskauppioiden ja salakuljettajien torjunta, laillisten väylien edistäminen, ulkorajojen vahvistaminen ja laittoman muuttoliikkeen torjuminen ovat kaikki kytköksissä toisiinsa. Euroopan unioni keskustelee kuitenkin edelleen tavoista löytää yhteinen lähestymistapa turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaan.

Meneillään olevia keskusteluja uuden kattavan lainsäädäntökehityksen luomisesta on käytävä kiireellisinä ja ensisijaisina, jotta Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistus saadaan toteutettua tällä vaalikaudella.

Haavoittuvassa asemassa olevien suojelu – ihmissalakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen torjunta

---

Europolin mukaan yli 90 prosenttia EU:hun laittomasti saapuvista ihmisistä kääntyy salakuljettajien puoleen saadakseen apua osalla matkastaan. Länsi-Balkan, jonka osuus vuonna 2022 kaikista Euroopan unioniin laittomasti saapuneista oli 45 prosenttia, ja keskisen Välimeren reitit ovat edelleen eniten käytettyjä muuttoreittejä. Nämä matkat eivät välttämättä pääty EU:n alueelle saapumiseen. Kun ulkorajat on ylitetty, rikollisverkostot jatkavat toimintaansa, helpottavat luvatonta edelleen liikkumista EU:n sisällä ja luovat pohjaa seksuaaliselle hyväksikäytölle tai työvoiman hyväksikäytölle sekä järjestäytyneen rikollisuuden rakenteiden perustamiselle. Kaikkien jäsenvaltioiden ja niiden viranomaisten velvollisuutena on tehdä parhaansa sen estämiseksi, että ihmiset nousevat vaarallisille aluksille ja joutuvat ihmissalakuljettajien ja ihmiskauppioiden ansaan.

Pandemian aikana käyttöön otetut rajoittavat toimenpiteet osoittivat, että salakuljetus- ja ihmiskauppaverkostot pystyvät mukautumaan nopeasti käyttämällä uusia reittejä, teknologioita ja toimintata-

poja. Kaikkien reittien varrella salakuljetusverkostojen kyyniset ja epäinhimilliset liiketoimintamallit vaarantavat ihmisten, erityisesti naisten ja lasten, hengen. Laittoman muuttoliikkeen estämisen on siksi oltava keskeisellä sijalla EU:n politiikassa, sillä se on keino torjua rikollisverkostoja ja niiden harjoittamaa haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten hyväksikäyttöä.

Jäsenvaltioiden tehtävä on päättää, ketkä tulevat niiden alueelle – se ei kuulu rikollisille. On ratkaisevan tärkeää vahvistaa kaikkia toimenpiteitä ihmiskuljettajia ja ihmiskauppiaita vastaan, hajottaa heidän liiketoimintamallinsa ja lopettaa rankaisemattomuus. Rajatylittävän yhteistyön tehostaminen, tietojenvaihdon ja koordinoinnin lisääminen jäsenvaltioiden välillä, koordinoitujen operatiivisten toimien sekä riittävä koulutus ja resurssit toimivaltaisille viranomaisille ja virastoille ovat kaikki välttämättömiä ihmiskaupan kaltaisten kysymysten käsittelemiseksi ja sen varmistamiseksi, että salakuljettajilla ja ihmiskauppiaille ei ole toimintatilaa. Komission olisi arvioitava jo toteutettuja toimia ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjumiseksi ja tarvittaessa ehdotettava lainsäädännöllisiä ja muita toimenpiteitä näiden rikollisverkostojen torjunnan tehostamiseksi ja pakolaisten hengen suojelemiseksi.

Tiiviimpi sitoutuminen, tietojenvaihto, koordinointi ja hyvin jäsenelty ja pysyvä yhteistyö kolmansien maiden kanssa ovat edelleen avainasemassa muuttajien salakuljetuksen ja ihmiskaupan ehkäisemisessä. Tähän sisältyy valmiuksien kehittäminen tehokkaan turvapaikkalainsäädännön, lainvalvonnan ja rajaturvallisuuden alalla, mutta myös koulutuksen, institutionaalisten ja taloudellisten uudistusten ja sosiaalipolitiikan aloilla. On myös edistettävä tiedotus- ja valistuskampanjoita salakuljetuksen, ihmiskaupan ja laittoman muuttoliikkeen riskeistä. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan estää mahdollisia muuttajia ja turvapaikanhakijoita, myös erityisen haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, kuten lapsia, lähtemästä vaaralliselle matkalle kohti EU:ta.

Hyvin jäsenelty ja pysyvä yhteistyö kolmansien maiden kanssa on keskeinen tekijä Euroopan yhdenmisen rajaturvallisuuden tavoitteiden saavuttamisessa. Tässä yhteydessä EPP-ryhmä suhtautuu myönteisesti komission toimiin Frontexin virka-

miesten lähettämiseksi kolmansiin maihin operatiivisilla sopimuksilla. Komission olisi myös tuettava EU:n varoilla jäsenvaltioita, jotka lähettävät kahdenvälisesti virkamiehiä ja toteuttavat rajavalvontatoimenpiteitä paikoissa, joissa Frontex ei toimi. Tästä huolimatta tarvitaan johdonmukaisuutta ja koordinoitua EU:n tasolla.

Sosiaalisen median alustojen käytöllä ja seurannalla voi olla keskeinen rooli salakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen tunnistamisessa ja sen estämisessä, että ihmiset turvautuvat niiden kyynisiin ja epäinhimillisiin menetelmiin. EU:n rahoittamissa humanitaarisissa operaatioissa olisi edelleen otettava huomioon lasten erityistarpeet ja haavoittuvuudet sekä varmistettava, että heitä suojellaan, kun he ovat poissa kotiseudultaan. Kaikkia EU:n ohjelmia on jatkettava ja niiden talousarviota on valvottava tiukasti keskeisissä lähtö- ja kauttakulkumaissa, ja ne olisi pantava täytäntöön osana johdonmukaista strategiaa kolmansien maiden kanssa.

Komission olisi arvioitava vuosittain EU:n muuttoliikepolitiikkaa, mukaan lukien mahdolliset työntö- ja vetotekijät, sekä Länsi-Balkanin maiden valmiutta tehdä rakentavaa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa muuttoliikekysymyksissä, jotta voidaan parantaa unionin valmiuksia strategiseen ennakointiin ja kriisivalmiuteen, mikä on olennaisen tärkeää unionin selviytymiskyvyn kannalta tällä alalla. Lasten etu on arvioitava ja otettava ensisijaisesti huomioon kaikissa heitä koskevissa toimissa tai päätöksissä, ja samalla olisi varmistettava jokaisen lapsen oikeus tulla kohdelluksi ensisijaisesti lapsena.

Schengen-alueen vahvistaminen: keskeiset toimet¹

Schengen-alue on yksi Euroopan yhdenmisen konkreettisimmista saavutuksista ja yksi Eurooppa-hankkeen pääpilareista. Se takaa unionin alueella laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten lisäksi yli 400 miljoonan EU:n kansalaisen vapaan liikkuvuuden.

¹ EPP-ryhmän ensisijaiset lisätoimenpiteet unionin ulkorajojen suojelemiseksi sisältyvät EPP-ryhmän kannanottoon järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta Euroopan unionissa.

Schengen-alueeseen on viime vuosina kohdistunut poikkeuksellisia paineita terrorismin, radikalisoitumisen, järjestäytyneen rikollisuuden, kolmansien maiden kansalaisten luvattoman edelleen liikkumisen ja viime aikoina pandemian asettamien rajoitusten vuoksi.

Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex) on virstanpylväs Euroopan rajaturvallisuuden historiassa ja olennainen osa Euroopan ulkorajojen tehokkaan suojelun varmistamista. Täysimittaisen eurooppalaisen raja- ja merivartioston perustaminen on tehnyt vastuunjaon sekä jäsenvaltioiden ja unionin välisen solidaarisuuden periaatteista todellisuutta. Virasto seuraa tiiviisti EU:n ulkorajojen suojelua ja tukee ulkorajojen valvontaan liittyvien unionin toimenpiteiden soveltamista, kun taas jäsenvaltioilla säilyy ensisijainen vastuu ulkorajojensa valvonnasta oman kansallisen etunsa ja kaikkien jäsenvaltioiden laajemman edun mukaisesti. Se pyrkii tunnistamaan turvallisuusuhat ja reagoimaan niihin nopeasti täydessä yhteistyössä niiden jäsenvaltioiden kanssa, joiden alueella sen työntekijät toimivat.

EPP-ryhmä tukee voimakkaasti Frontexia keskeisenä EU:n virastona ja torjuu jyrkästi kaikki yritykset heikentää sen roolia EU:n ulkorajojen suojelussa. Lisäksi EPP-ryhmä panee merkille, että viraston perusoikeusvastaavan mielestä Frontexin osallistumista olisi lisättävä, jotta se voisi seurata ja tukea jäsenvaltioita niiden EU:n säännöstössä asetettujen velvoitteiden täyttämässä.

Olemme myös tyytyväisiä Frontexin toimeksiannon laajentamiseen asetuksella (EU) 2019/1896, jonka nojalla virasto voi alikirjoittaa operatiivisia sopimuksia ja lähettää toimivaltuuksia käyttäviä ryhmiä mihin tahansa kolmanteen maahan. EU:n toimielinten olisi varmistettava virastolle riittävä rahoitus, jotta se voi hoitaa toimeksiantonsa käyttäen tarvittavaa kalustoa ja henkilöstöä. Tältä osin viraston olisi viipymättä saavutettava strateginen tavoite, joka on 10 000 operatiivisen henkilöstön jäsenen kapasiteetti. EU:n viraston työskentelyssä kotimaassa tai ulkomailla on aina puolustettava Euroopan unionin arvoja.

EPP-ryhmä suhtautuu myönteisesti komission toimintapoliittiseen asiakirjaan, jossa kehitetään Euroopan yhdenmuetä rajaturvallisuutta koskevaa monivuotista strategista politiikkaa, sillä se on jäsenvaltioille ja Euroopan raja- ja merivartioviras-

tolle ratkaisevan tärkeä väline EU:n ulkorajojen valvonnassa.

Tietojärjestelmien, kuten rajanylitystietojärjestelmän, viisumitietojärjestelmän, Schengenin tietojärjestelmän ja EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän, yhteentoimivuutta koskevien sääntöjen hyväksymisen jälkeen ollaan kehittämässä useita tehostettuja rajavalvontavälineitä jäsenvaltioiden välisen tietojenvaihdon lisäämiseksi. EPP-ryhmä suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen ottaa käyttöön mahdollisimman edistynyt maahantulo- ja tietojenvaihtojärjestelmä unionin ja sen kansalaisten suojelemiseksi.

Eurodac-järjestelmän uudistus ja uusi asetus, jolla otetaan käyttöön kolmansien maiden kansalaisten seulonta, olisi saatettava nopeasti päätökseen, jotta voidaan korjata mahdolliset tiedonpuutteet ja katvealueet ja varmistaa samalla kaikkien hakijoiden perusoikeudet. Kolmansien maiden kansalaisten Eurodac-järjestelmään rekisteröimistä koskevat laajennetut luokat auttavat lisäksi valvomaan paremmin liikkumista EU:ssa ja ehkäisemään henkilöllisyyspetoksia.

Kaikilla rajaturvallisuuteen osallistuvilla oikeus- ja sisäasioiden virastoilla olisi oltava riittävä rahoitus sen varmistamiseksi, että niiden päivittäiset operaatiot ja niiden kyky suojella EU:n ulkorajoja ja turvallisuutta Schengen-alueella taataan, erityisesti kun otetaan huomioon niiden operatiivinen tuki jäsenvaltioille Venäjän Ukrainassa käymän sodan aiheuttaman pakkomuuton hallitsemiseksi. Toimissa on kunnioitettava perusoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta.

Komissio esitti ehdotuksen Schengenin rajasäännöstön ja Schengenin arviointi- ja valvontamekanismin muuttamisesta, jotta Schengen-alueesta voitaisiin tehdä vahvempi ja mukautuvampi jatkuviin haasteisiin. EPP-ryhmä korostaa tässä yhteydessä, että jäsenvaltioilla on edelleen oikeus ottaa käyttöön väliaikaisia sisärajatarkastuksia viimeisenä keinona, joka olisi otettava käyttöön vain poikkeuksellisesti ja oikeasuhteisesti rajoitetuksi ajaksi. Tällaiset toimenpiteet olisi peruutettava heti, kun uhkat lakkaavat olemasta. Siksi EPP-ryhmä suhtautuu myönteisesti ehdotuksiin vaihtoehtoista sisärajavalvonnalle.

Aikana, jolloin Euroopan turvallisuusraakenne on uhattuna, Schengen-alueen

laajentuminen lisää turvallisuuksi ja parantaisi valvontaa Euroopan ulkorajoilla. EPP-ryhmä suhtautuu tältä osin myönteisesti Kroatian täyteen liittymiseen Schengen-alueeseen ja kehottaa neuvostoa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet, jotta se voi hyväksyä päätöksen Schengenin säännösten määräysten täysimääräisestä soveltamisesta Bulgariaan ja Romaniaan mahdollisimman pian vuonna 2023 ja varmistaa näin, että henkilötarkastukset poistetaan kaikilta sisärajoilta näiden jäsenvaltioiden osalta mahdollisimman pian. Bulgaria ja Romania ovat luotettavia kumppaneita, jotka suojelevat EU:n ulkorajoja ja edistävät tehokkaasti turvallisuuden ja vaurauden korkeaa tasoa, kuten viimeaikaiset kriisit ovat osoittaneet. Samoin kuin Kroatian kohdalla, Bulgarian ja Romanian liittyminen vahvistaisi Schengen-alueen ja auttaisi myös varmistamaan yhtäläiset oikeudet kaikille Schengen-alueen kansalaisille.

EPP-ryhmä suhtautuu myönteisesti myös Schengenin rajasäännöksiin ehdotettuihin säännöksiin, joissa nimenomaisesti veloitetaan Euroopan komissio laatimaan yhteiset vähimmäisvaatimukset maaulkorajojen valvonnalle Euroopan tasolla, sekä säännöksiin, joissa vahvistetaan yksityiskohtaisemmin mahdollisuudet rajavalvontaan muuttajien välineellistämistilanteissa painottaen ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

Palauttamisen ja takaisinoton parantaminen

Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän tehokas täytäntöönpano ja Schengen-alueen turvaaminen edellyttävät tehokasta palauttamispolitiikkaa niille kolmansien maiden kansalaisille, joilla ei ole laillista perustetta oleskella EU:ssa.

Joka vuosi noin 500 000 kolmannen maan kansalaista määrätään poistumaan EU:sta, koska heillä ei ole oikeutta tulla EU:n alueelle tai oleskella siellä. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen mukaan vain 19 prosenttia palautetaan Euroopan mantereeseen ulkopuolisiin maihin. Osuus nousee hieman, 29 prosenttiin, kun otetaan huomioon Euroopan maat. Huolimatta jäsenvaltioiden, komission ja Frontexin jatkuvista ponnisteluista, kuten EU:n palauttamisasioiden koordinaattorin nimittämi-

sestä maaliskuussa 2022 ja vapaaehtoista paluuta koskevan EU:n strategian hyväksymisestä, palauttamisaste ei ole läheskään tyydyttävä. Tämä rasittaa paitsi asianosaisia myös EU:n vastaanottokeskuksia ja paikallisyhteisöjä. Järjestelmän kannalta on välttämätöntä, että palautusten määrä kasvaa huomattavasti.

Palautusten lisääminen edellyttää jäsenvaltioilta ja kolmansilta mailta lisätoimia. Jäsenvaltioiden palauttamisjärjestelmien on toimittava koordinoitusti. Keskeisiä toimenpiteitä ovat kolmansien maiden kansalaisten tilanteen aktiivinen seuranta koko palauttamismenettelyn ajan, avun lisääminen yhteistyöhön osallistuville kolmansien maiden kansalaisille, jotka haluavat lähteä vapaaehtoisesti, ja paluovelvoitteen noudattamisen varmistaminen. Lisäksi on tarpeen tehostaa hylättyjä hakemuksia koskevien tietojen jakamista ja koordinoitua vastaanottokeskusten ja kentällä toimivien asiaankuuluvien toimijoiden välillä, jotta voidaan estää pakeneminen ja edelleen liikkuminen perusoikeuksia täysin kunnioittaen. Siksi on välttämätöntä saattaa loppuun palauttamisdirektiivin uudelleenlaadinta. Kaikissa palauttamistoimissa olisi mahdollisuuksien mukaan ja tarvittaessa varmistettava, että kolmansien maiden kansalaisten palauttamispäätös käsitellään vastaanottokeskuksessa ilman tarpeetonta pitkittynyttä säilönnötaikaa.

Schengenin tietojärjestelmän täysimääräinen täytäntöönpano palauttamisen osalta on myös tärkeää, sillä se tehostaa rajamenettelyjä ja estää luvatonta edelleen liikkumista.

Jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä täysimääräisesti Frontexin uutta toimeksiantoa palauttamisen helpottamiseksi ja koordinoimiseksi ottaen huomioon toimeksianton laajentamisen sekä sisäisissä että ulkoisissa ulottuvuuksissa, mukaan lukien palauttamista edeltävät ja sen jälkeiset toimet. Olisi myös hyödynnettävä paremmin palauttamisasioiden koordinaattoria tehokkaan ja yhteisen eurooppalaisen palauttamisjärjestelmän varmistamiseksi.

Cotonoun sopimuksen puitteissa kukin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtio on sitoutunut palauttamaan ja ottamaan takaisin kansalaisensa, jotka oleskelevat laittomasti jonkin Euroopan unionin jäsenvaltion alueella kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä ja ilman tarpeettomia viiväs-

tyksiä. Tämä sitoumus ei vielä ole tuotannut parempia tuloksia asiassa. Kehotamme siksi tukemaan uutta EU:n ja AKT-maiden kumppanuussopimusta, jotta EU:n ja AKT-maiden välisen yhteistyön muuttoliikkeeseen liittyvät näkökohdat pantaisiin paremmin täytäntöön, ja vaadimme sen ratifiointia ja voimaantuloa. EPP-ryhmä kehottaa neuvostoa varmistamaan, että kaikki jäsenvaltiot kannattavat yksimielisesti sopimuksen hyväksymistä mahdollisimman pian.

Takaisinottovälineistä neuvottelemisen ja niiden täytäntöönpanon olisi perustuttava siihen, että EU ja sen jäsenvaltiot lähettävät vahvan ja johdonmukaisen viestin, jonka mukaan asianomaisen kolmannen maan edellytetään tekevän asiassa yhteistyötä. Viisumisäännöstöä koskeva asetus palvelee tätä tarkoitusta, ja unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi käytettävä sitä. Tässä yhteydessä EPP-ryhmä korostaa viisumivapauden edellytyksenä, että kolmas maa mukauttaa viisumipolitiikkansa EU:n viisumipolitiikkaan.

Komission on tarpeen tarkastella uudelleen asetuksen (EU) 2018/1806 8 artiklassa säädetyn keskeyttämismekanismien tehokkuutta. Nykyiset menettelyt ovat raskaita, eikä niitä voida helposti soveltaa ongelmatapauksiin. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava ilmoittaa viisumivapauden piiriin kuuluvien maiden kautta saapuvien kolmansien maiden kansalaisten määrän kasvusta.

EPP-ryhmä panee merkille viisumiehtojen onnistuneen käytön ja toistaa kehotuksensa laajentaa ehdollisuusmekanismeja koskemaan myös kehitysapua.

Yhteistyön olisi kuitenkin oltava molempia osapuolia hyödyttävää ja perustuttava enemmällä enemmän -periaatteeseen, mukaan lukien EU:n viisumipolitiikka, jossa lähtö- ja kauttakulkumaiden lisäponnistelut palkitaan lisäämällä yhteistyötä ja EU:n tukea.

Kaikki asiaankuuluvat EU:n politiikat, instrumentit ja välineet, mukaan lukien kauppasopimukset, kehitysapu, laillinen muuttoliike ja viisumipolitiikka olisi yhdistettävä kolmansien maiden yhteistyöhön muuttoliikkeen sekä palauttamisen ja takaisinoton alalla. On ratkaisevan tärkeää hyödyntää nykyisiä takaisinottosopimuksia ja että EU ja jäsenvaltiot tekevät uusia takaisinottosopimuksia kolmansien maiden kanssa muuttoliike- ja liikkuvuus-

kumppanuuksista.

Yhteistyön tasoa olisi tarkasteltava säännöllisesti sen varmistamiseksi, että kumppanuudet perustuvat kestäväan yhteistyöhön. Kaiken yhteistyön perustana olisi oltava perusoikeuksien yhteinen kunnioittaminen ja vastuu niiden suojelusta. Lähtö- ja kauttakulkumaiden riittämättömän yhteistyön pitäisi johtaa EU:n yhteistyön ja tuen vähenemiseen ilman, että tämä vaikuttaa tarvittavaan humanitaariseen apuun.

Palauttamista koskevan toimeksiantonsa sisäisen ulottuvuuden osalta Frontexin olisi edelleen parannettava palautuksia koskevaa yhteistä alustaa, jonka avulla kerätään ja analysoidaan tietoja sekä suunnitellaan ja organisoidaan yhteisiä toimia, jotta voidaan helpottaa jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välistä yhteistyötä erityisesti palauttamis- ja takaisinottomenettelyjen järjestämisessä ja täytäntöönpanossa.

On ratkaisevan tärkeää, että palauttamispäätökset tunnustetaan vastavuoroisesti. Vaikka kaikkien jäsenvaltioiden on vahvistettava toimiaan tällä alalla, palauttamisen tehokkuutta voidaan parantaa vain lisäämällä jäsenvaltioiden välistä koordinaointia ja pyrkimällä kohti eurooppalaista lähestymistapaa. EPP-ryhmä tukee tältä osin EU:n palauttamisasioiden koordinaattorin ja korkean tason palauttamisverkoston työtä.

Maahanmuuttoalan eurooppalaisen yhteishenkilöverkoston olisi yhdessä Frontexin palauttamisasioiden yhteishenkilöiden ja kolmansissa maissa olevien Euroopan muuttoliikkeyhteishenkilöiden kanssa johdettava virkamiesten tehokkuuteen lähettämiseen kolmansiin maihin siten, että heille annetaan mahdollisuus asianmukaiseen operatiiviseen valvontaan, joka perustuu jäsenvaltioiden konkreettisiin palauttamis- tai takaisinotopyyntöihin.

Komission huhtikuussa 2021 esittämä vapaaehtoista paluuta ja uudelleenkoittamista koskeva EU:n strategia ja komission tammikuussa 2023 hyväksymä palautusten tehostamista koskeva operatiivinen strategia ovat tärkeitä välineitä kolmansien maiden kansalaisten nopeamman ja pysyvämmän palauttamisen varmistamiseksi. EPP-ryhmä odottaa, että EU ja sen jäsenvaltiot panevat toimival-

tuuksiensa puitteissa strategian täysimääräisesti täytäntöön, mukaan lukien erityisten sosiaalista ja työhönpaluuta koskevien ohjelmien kannustaminen ja edistäminen. Olisi laadittava pakkoon perustuvaa palauttamista koskeva EU:n strategia.

Euroopan yhteinen turvapaikkajärjestelmä ja uusi muuttoliike- ja turvapaikkasopimus

Komissio ehdotti vuonna 2020 uutta muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta, joka perustuu vuonna 2016 tehtyihin ehdotuksiin Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisesta. Uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen tavoitteena on kokonaisvaltainen lähestymistapa muun muassa rajaturvallisuuteen, muuttoliikkeeseen, turvapaikka-asioihin ja kotouttamiseen.

Painopisteemme eivät ole muuttuneet merkittävästi. EPP-ryhmän mielestä on äärimmäisen tärkeää, että otetaan käyttöön yhteinen muuttoliike- ja turvapaikkajärjestelmä, joka pystyy toimimaan asianmukaisesti kaikkina aikoina sekä vastaamaan nykyisiin ja tuleviin muuttoliikekriiseihin ja maailmanlaajuisiin muuttoliikesuuntauksiin. Tarvitaan järjestelmä, joka suojelee hädänalaisia, unionin kansalaisia ja EU:n ulkorajoja ja jonka tavoitteena on palauttaa luottamus jäsenvaltioiden välille ja usko Euroopan unionin kykyyn hallita muuttoliikettä.

Sopimuksen mukaan turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevaan uuteen asetukseen sisältyy Dublin-järjestelmän uudelleenlaatiminen turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi. EPP-ryhmän mielestä on ratkaisevan tärkeää, että uudella asetuksella varmistetaan oikeudenmukainen vastuunjako, sääntöjen parempi noudattaminen ja etusijajärjestys perusteilte, joiden mukaan määritetään, mikä EU:n jäsenvaltio on vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä, sekä siirtojen tehokas toteuttaminen. Jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja luottamusta on lisättävä.

Turvapaikka- ja muuttoliikejärjestelmään olisi sovellettava jäsenvaltioiden yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuun-

jaon periaatetta, myös sen taloudellisten vaikutusten osalta. Siksi turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevalla asetuksella perustetaan yhteisvastuumekanismi muuttopainetilanteita varten. EPP-ryhmälle on olennaisen tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot osallistuvat yhteisvastuumekanismiin oikeudenmukaisesti. EPP-ryhmä kannattaa pakollista yhteisvastuumekanismia, joka tarjoaa joustavia tapoja tukea apua tarvitsevia jäsenvaltioita muun muassa rahoituksen, vapaaehtoisten sisäisten siirtojen ja muiden toimenpiteiden avulla.

EU:n olisi varmistettava, että suurin osa turvapaikanhakijoiden hakemuksista käsitellään unionin ulkorajoilla tai jäsenvaltion kauttakulkualueella ennen kuin tehdään päätös hakijan pääsystä EU:n alueelle. Uudelleenlaadittuun turvapaikkamenettelyasetukseen sisältyvä rajamenettely on tärkeä väline, jolla varmistetaan hakuprosessin selkeys ja parannetaan rajaturvallisuutta. Kun otetaan huomioon, että turvapaikkahakemusten hyväksymisaste EU:ssa on alle 40 prosenttia, rajamenettelyn hyväksymiskynnyksen on oltava realistinen. Lisäksi jäsenvaltioiden on rajamenettelyä soveltaessaan varmistettava, että sen kohteena olevilla henkilöillä ei ole lupaa tulla EU:n alueelle. Kaikilla hakijoilla olisi kuitenkin oltava hyväksyttävät ja asianmukaiset olosuhteet EU:n vastaanottotiloissa.

Keskusteluja olisi kuitenkin jatkettava myös mahdollisuudesta sallia turvapaikkahakemusten tekeminen EU:n alueen ulkopuolella, mikä voisi luoda laillisen väylän unioniin kansainvälistä suojelua saaville henkilöille. EPP-ryhmä kannattaa tässä yhteydessä myös EU:n uudelleensijoittamiskehityksen nopeaa hyväksymistä.

Uusilla turvapaikkasäännöillä on tarkoitus tehdä järjestelmästä tehokkaampi ja häiriönsietokykyisempi, ehkäistä väärinkäytöksiä ja estää luvaton liikkuminen. Hakijoille olisi myös määritettävä selkeät ja asianmukaiset velvoitteet ja seuraukset niiden laiminlyönnistä. Perusoikeuksien kunnioittamisen on oltava etusijalla.

Jokaisella turvallisella Välimeren maalla, niin EU:n jäsenvaltioilla kuin kolmansilla mailla, on oma roolinsa etsintä- ja pelastusoperaatioissa. Maihinnousun olisi aina tapahduttava kansainvälisen oikeuden mukaisesti, vaikka se tapahtuisi EU:n alueen ulkopuolella.

Ihmishenkien pelastaminen merellä on sekä kansainvälisen että unionin oikeuden mukainen oikeudellinen velvoite mutta ennen kaikkea inhimillisyyden ja solidarisuuden osoitus merihätään joutuneita kohtaan. Etsintä- ja pelastusoperaatioita suorittavien alusten on noudatettava asiaa koskevaa kansainvälistä ja unionin oikeutta, toimivaltaisen pelastustoiminnan koordinoitikeskuksen antamia ohjeita ja jäsenvaltioiden viranomaisten ja Frontexin sääntöjä sekä tehtävä yhteistyötä jäsenvaltioiden viranomaisten ja Frontexin kanssa maahantulijoiden turvallisuuden takaamiseksi. Aluksilla on myös oltava ensimmäisissä maahantulomaissa sovellettavien sääntöjen mukaiset turvallisuus- ja hygieniaolosuhteet. Kaikkien EU:n virastojen, myös Frontexin, on kunnioitettava kaikkien turvapaikkaa hakevien perusoikeuksia. EPP-ryhmä kehottaa komissiota esittämään käytännesäännöt kansalaisjärjestöjen osallistumiselle etsintä- ja pelastustoimiin, jotta voidaan välttää ihmishenkien menetykset merellä, varmistaa humanitaarinen lähestymistapa ja vähentää ihmisten salakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavien verkostojen toimintaa. Tällaisia käytännesääntöjä valmistellessaan komission olisi kuultava ensimmäisessä vaiheessa Frontexia ja etulinjassa työskenteleviä jäsenvaltioiden viranomaisia ja sen jälkeen muita asiaankuuluvia toimijoita, kuten kansalaisjärjestöjä.

EU:n olisi osana johdonmukaista Afrikan strategiaa jatkettava keskustelua Välimeren molemmin puolin sijaitsevista alueellisista maihinnousupisteistä, joissa voidaan vastaanottaa turvapaikanhakijoita turvallisesti ja arvioida heidän hakemuksiaan tehokkaalla, ihmisarvoisella ja inhimillisellä tavalla. Euroopan unionin turvapaikkavirasto ja Frontex voisivat ylläpitää tällaisia alueellisia maihinnousupisteitä tämän kuitenkin rajoittamatta uudistetun Dublin-järjestelmän toimintaa.

EU:n ja Turkin välinen sopimus vähensi merkittävästi Eurooppaan kohdistuvaa muuttopainetta vuosien 2015–2016 muuttoliikekriisin jälkeen. Maaliskuusta 2020 lähtien Turkki on kuitenkin lakannut ilman päteviä perusteluja hyväksymästä palautuksia Kreikan saarilta. Lisäksi Turkki kieltäytyy tekemästä Kyproksen kanssa yhteistyötä palauttamisasioissa ja jatkaa samalla muuttajien välineellistämistä vihreän linjan kautta. Turkin viranomaiset eivät myöskään tee juuri mitään noudattaakseen yhteisen julkilausuman mukais-

ta sitoumustaan estää laitton muuttoliike Turkista EU:hun. EU:n olisi tehostettava toimiaan, jotta Turkki saataisiin noudattamaan EU:n ja Turkin väliseen sopimukseen perustuvia sitoumuksiaan.

Tekemällä samankaltaisia sopimuksia kauttakulku- ja lähtömaiden kanssa voidaan ehkäistä laitonta muuttoliikettä ja suuri määrä muuttajia voi saada taloudellista tukea näissä maissa.

Lisäksi Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän sääntöjen vahvistamisella ja yhdenmukaistamisella on tarkoitus varmistaa suhteellisen yhdenvertainen kohtelu koko EU:ssa ja vähentää EU:hun tuloon houkuttelevia perusteettomia vetotekijöitä.

Määrittävien viranomaisten kyky käsitellä tarkasti ja oikeudenmukaisesti kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia riippuu monista tekijöistä, jotka liittyvät niiden sisäiseen organisaatioon, resursseihin ja toimintaan. Nopeiden ja tehokkaiden turvapaikkamenettelyjen kannalta tärkeitä ovat turvapaikkajärjestelmien etupainotteisuus, investoiminen ensimmäisen asteen päätöksenteon laatuun antamalla toimivaltaisille viranomaisille riittävät resurssit, niiden henkilöstön koulutus sekä keskeiset menettelylliset takeet, jotta hakijat voivat toimittaa kaikki hakemustensa osat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Hyvin hallinnoidun EU:n turvapaikka- ja muuttoliikejärjestelmän kannalta on välttämätöntä, että laaja-alaiset tietojärjestelmät, kuten Eurodac, Schengenin tietojärjestelmä, viisumitietojärjestelmä, ECRIS TCN ja rajanylitystietojärjestelmä, tarjoavat jäsenvaltioille ja EU:n virastoille ratkaisevan tärkeitä tietoja, joiden avulla voidaan parantaa viisuminhakijoiden hallintaa, muuttovirtojen valvontaa ja luvattoman edelleen liikkumisen seurantaan sekä arvioida nopeasti turvallisuusuhkia.

Euroopan unionin turvapaikkavirastolla on ratkaisevan tärkeä rooli tuen antamisessa jäsenvaltioille kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelyä sekä turvapaikkahakemusten käsittelystä vastaavien työntekijöiden kouluttamista varten. Turvapaikkavirastolla on täysivaltaisena virastona nyt valtuudet hoitaa laajempaa määrää keskeisiksi osoittuneita tehtäviä, joilla jäsenvaltioita ja kolmansia maita tuetaan turvapaikka- ja maahanmuuttoasioissa.

Laillinen muuttoliike

EU:hun laillisesti ja laittomasti saapuvien välille on edelleen välttämätöntä tehdä oikeudenmukainen ero. Laillisen muuttoliikkeen on oltava keskeinen osa myös lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa käytävää yleistä keskustelua siitä, miten muuttovirtojen hallinnassa voidaan tehdä yhteistyötä.

Työvoiman muuttoliikkeellä on merkittävä alueellinen vaikutus, ja se tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että haasteita EU:lle, jonka väestö ikääntyy ja vähenee. Jos työvoiman laillista maahanmuuttoa hallitaan onnistuneesti, sillä voidaan täydentää menestyksekkäästi muita politiikkatoimia, joilla pyritään kääntämään tämä väestönkehitys sekä täyttämään työvoimavajeet ja korvaamaan työvoiman menetyksiä. Koulutus-, kulttuuri- ja kieli- taustoista voi kuitenkin joskus tulla vastakkainasettelua aiheuttavia sosiaalisia esteitä. Sen vuoksi osaajien houkuttelun ja työvoiman muuttoliikettä edistävien väylien luomisen rinnalle tarvitaan muita niin lyhyen kuin pitkänkin aikavälin toimintapolitiikkoja, joilla pyritään helpottamaan laillisten maahanmuuttajien osallistumista ja kotoutumista yhteiskuntaan.

Muuttoliikkeen viisas hallinta edellyttää aktiivista politiikkaa, jolla edistetään kestäviä, läpinäkyviä ja helposti saatavilla olevia laillisia väyliä, jotka hyödyttävät sekä Eurooppaa että lähtömaita. Näin haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä voidaan suojella paremmin. Tämä ei saisi vaikuttaa kielteisesti kehitysmaiden kehitysnäkyelmiin.

EU:n on parannettava maahanmuuttosääntöjä ja tutkittava tapoja houkuttaa ruumiillista työtä tekeviä sekä korkeasti koulutettuja laillisia maahanmuuttajia ja yrittäjiä, jotka voivat täyttää avoimet työpaikat ja vauhdittaa talouskasvua. Muutettu EU:n sinistä korttia koskeva direktiivi sekä EU:n alueella pitkään oleskelleita koskevan direktiivin ja yhdistelmä-lupadirektiivin käynnissä olevat uudistukset voivat osaltaan parantaa työtilannetta Euroopassa ja lähtömaissa. Jäsenvaltioiden toimivaltaa tällä alalla on kunnioitettava, ja jäsenvaltiot päättävät itse niiden työmarkkinoille pääsyn edellytyksistä.

EU:n on myös vahvistettava yhteistyötään kolmansien maiden kanssa, jotta voidaan levittää tosiasioihin perustuvia ja täsmäl-

lisiä tietoja hyödyistä, joita laillisten ja turvallisten väylien valitseminen laittomien ja vaarallisten reittien sijaan tuo. EU:n on käytävä näiden maiden kanssa jäsenneilyä ja merkityksellistä vuoropuhelua laillista muuttoliikettä koskevista tarpeista ja yhteistyöstä laittoman maahanmuuton torjumiseksi enemmän -periaatteen mukaisesti.

Laillisesta muuttoliikkeestä on tultava osa lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa käytävää yleistä keskustelua siitä, miten muuttovirtojen hallinnassa voidaan tehdä yhteistyötä. EU:n olisi edistettävä pk-yritysten yhteistyötä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä sekä edistettävä investointijärjestelmää pelkän avun sijaan. Yrityksille on kerrottava kolmansien maiden kansalaisten palkkaamiseen liittyvistä vaihtoehdoista ja hyödyistä sekä oikeudellisista menettelyistä. Samalla on torjuttava laittomien muuttajien hyväksikäyttöä ja tiukennettava lainvastaisesti toimiville työnantajille aiheutuvia seuraamuksia. EU:n osaamisreserviä ja -kumppanuuksia on hyödynnettävä kaikilta osin työmarkkinoiden tarpeiden täyttämiseksi.

Olisi aloitettava pohdinta mahdollisista tavoista muuttaa laillisen ja erityisesti työvoiman muuttoliikkeen hallintaa koskevaa EU:n kehystä. Tätä varten olisi muun muassa harkittava pisteisiin perustuvia malleja, joita Kanada ja muut maat ovat kehittäneet, kunnioittaen jäsenvaltioiden toimivaltaa.

Uudelleensijoittaminen on turvallinen ja laillinen vaihtoehto suojelun tarpeessa olevien henkilöiden laittomille ja vaarallisille matkoille ja osoitus eurooppalaisesta solidaarisuudesta niitä EU:n ulkopuolisia maita kohtaan, jotka ovat vastaanottaneet suuria määriä sotaa tai vainoa pakenevia ihmisiä. Jäsenvaltioiden olisi edelleen voitava päättää, kuinka monta henkilöä uudelleensijoitetaan EU:ssa. Jäsenvaltioiden jatkuva sitoutuminen uudelleensijoittamiseen turvallisena ja laillisena väylänä EU:hun vahvistaa sen, että tämä on edelleen hyödyllinen väline, jonka avulla kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt voivat saapua unioniin laillisesti, hallitusti, turvallisesti ja ihmisarvoisella tavalla. Toisaalta suojeluvastuuta ei pitäisi lisätä ainoastaan EU:n vaan myös kansainvälisen yhteisön tasolla, koska se jakautuu maailmassa tätä nykyä epätasaisesti. Tätä asiaa olisi kehitettävä edelleen, ja sen olisi perustuttava YK:n pakolaisfoorumiin, jos-

sa kansainvälisen vastuunjaon periaate olisi toteutettava käytännössä.

Muuttoliikkeen perimmäisiin syihin puuttuminen

EPP-ryhmä on vakaasti sitä mieltä, että muuttoliike on sisällytettävä ja valtavirtaistettava kaikkiin asiaankuuluviin EU:n politiikkoihin, erityisesti EU:n kehitysapu-, kaupp- ja ulkopoliittikaan. EU:n olisi annettava apua kolmansille maille, jotta niiden korkean osaamistason työntekijöiden menetystä voitaisiin vähentää. Lisäämällä investointeja ja tukea kolmansille maille EU voi paremmin ehkäistä taloudellisista syistä tapahtuvaa laitonta muuttoliikettä sekä luoda samalla työllistymismahdollisuuksia ja vahvistaa taloutta ja elintasoja kolmansissa maissa.

EU:n kehitysapolitiikan yhtenä yleistavoitteena on oltava myös muuttoliikkeen perimmäisiin syihin puuttuminen, mukaan lukien väestörakenteeseen, ilmastoon ja talouteen liittyvät haasteet ja konfliktit. Siksi olisi keskityttävä tukemaan vakaiden instituutioiden kehittämistä Euroopan välittömässä läheisyydessä, jotta voidaan edistää kestävää yhteiskunnallista kehitystä. EPP-ryhmä kehottaa panemaan NDICI - Globaali Eurooppa -välineen täytäntöön kaikilta osin ja arvioimaan säännöllisesti, sovelletaanko sitä asianmukaisesti.

Muuttoliikeongelman ytimen ratkaiseminen edellyttää kumppanuutta erityisesti Afrikan kanssa. Tähän tarvitaan paitsi lisää kehitysrahoitusta, myös toimia sellaisen uuden kehityksen luomiseksi, jonka ansiosta voidaan lisätä merkittävästi yksityisiä investointeja molemmilta osapuolilta. Tältä osin EPP-ryhmän kannanotossa Afrikan ja EU:n kumppanuuteen esitetään kokonaisvaltainen lähestymistapa, johon sisältyy muuttoliikkeen perimmäisiin syihin puuttuminen.

On olennaisen tärkeää tehdä yhteistyötä kumppanimaiden kanssa selviytymiskyvyn ja vakauden edistämiseksi ja työpaikkojen ja mahdollisuuksien luomiseksi sekä muuttajille ja pakolaisille että vastaanotaville yhteisöille. EPP-ryhmän mielestä keskeisiä tavoitteita ovat edelleen toimet, joilla pyritään edistämään paikallisyhteisöjen ja -alueiden taloudellista kehitystä

ja parantamaan kolmansien maiden kansalaisten osaamista ja työllistettävyyttä ja siten vähentämään muuttopainetta.

EU:n laajentumispyrkimykset Länsi-Balkanilla ja EU:n aktiivinen naapuruuspolitiikka auttavat laajentamaan vaurauden aluetta ja vahvistamaan oikeusvaltioperiaatetta. Ne ovat siksi tehokkaita välineitä muuttovirtojen hallinnan parantamiseksi. EU:n ja sen itäisillä ja eteläisillä rajoilla sijaitsevien maiden tehostetun strategisen ja operatiivisen yhteistyön olisi oltava olennainen osa näitä pyrkimyksiä.

Serbian häikäilemätön viisumipolitiikka, jolla palkitaan tiettyjä maita, jotka eivät tunnusta Kosovon tasavallan itsenäisyyttä, on osaltaan lisännyt Länsi-Balkanin reitillä laitonta muuttoliikettä esimerkiksi Burundista, Intiasta ja Kuubasta. EU ei voi jättää huomiotta valtioiden roolia muuttopaineen luomisessa.

Kotouttaminen

EU voi tarjota kannustimia ja tukea jäsenvaltioiden toimille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 79 artiklan 4 kohdan mukaisesti, mutta kotouttaminen kuuluu edelleen jäsenvaltioiden toimivaltaan. Kotouttamispolitiikat ja -strategiat ovat kuitenkin välttämättömiä EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikan onnistumisen kannalta ja tärkeitä investointeja tulevaisuuteen.

Viime vuosien muuttovirrat ovat lisänneet tarvetta toteuttaa tehokkaita politiikka-toimia kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseksi. Kotouttaminen on osallistavan, yhtenäisen ja vauraan yhteiskunnan edellytys. Se on kaksisuuntainen prosessi, ja eurooppalaisten arvojen sekä unionin keskiössä olevien oikeuksien ja vapauksien kunnioittamisen on oltava olennainen osa kotouttamisprosessia.

Kehotamme jäsenvaltioita omaksumaankotouttamiseen uuden lähestymistavan, jossa keskitytään sosiaaliseen osallisuuteen ja työmarkkinoille osallistumiseen, tarjotaan kieli- ja kotouttamiskursseja erityisesti nuorille ja naispuolisille muuttajille ja muille haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille sekä vastataan marginalisoituneiden yhteisöjen, kuten kaupungigettojen, haasteisiin. Kotouttaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

yleisten ja kohdennettujen toimenpiteiden avulla on olennainen tekijä, jolla edistetään yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta Euroopassa yleisesti ja minimoidaan riskiä altistua rikollisverkostoille ja radikalisoitumiselle.

Oikeusvaltioperiaate ja perusoikeudet, kuten sananvapaus, sukupuolten tasa-arvo sekä uskonnollisten yhteisöjen välinen kunnioitus ja vuoropuhelu, ovat olennainen osa EU:n arvojärjestelmää, ja kaikkien on kunnioitettava niitä. Emme voi sallia rinnakkaisia yhteiskuntia, joissa unionin perusarvoja heikennetään järjestelmällisesti, ja meidän on tehostettava kaikkien ääri-ideologioiden torjuntaa.

Kaikkien yhteiskunnan toimijoiden osallistuminen on ratkaisevan tärkeää, ja samalla on kunnioitettava jäsenvaltioiden toimivaltaa kotouttamistoimenpiteiden osalta. Tällaisilla kaikkia EU:ssa laillisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia koskevilla toimenpiteillä olisi edistettävä osallistamista, ei eristämistä, ja ne olisi toteutettava yhdessä paikallis- ja alueviranomaisien kanssa, sillä niillä on keskeinen rooli kotouttamisprosesseissa.

Välineellistäminen

Siirtolaisia on välineellistetty merkittävästi EU:n ulkorajoilla neljässä yhteydessä: Evrosissa Kreikan ja Turkin rajalla helmikuussa 2020, Ceutassa Espanjan ja Marokon rajalla toukokuussa 2020, Valko-Venäjän viranomaisien toimet Liettuua, Latviaa ja Puolaa vastaan kesällä 2021 sekä jatkuva laittomien muuttajien virta Kyproksella Turkin puolelta vihreän linjan kautta. Pyrkimyksenä on ollut horjuttaa EU:ta ja/tai poliittiset tarkoitukset, mutta välineellistäminen EU:ta vastaan ei ole onnistunut. Tämä on ollut jäsenvaltioiden ja EU:n rajaviranomaisien nopean ja koordinoitun reagoinnin ansiota. Siksi on tärkeää, että EU:lla on aina käytössään tehokas ja yhdenmety rajaturvallisuusjärjestelmä. Näiden hybridihyökkäysten epäonnistuminen johtui myös siitä, että lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa tehtiin yhteistyötä, jotta ihmisten välineellistäminen EU:ta vastaan saataisiin loppumaan.

EU:n ulkorajojen tehokkaalla valvonnalla estetään naapurimaita käyttämästä muuttajia aseena unionia vastaan ja varmistetaan, että muuttajien perusoikeuksia kun-

nioitetaan. Tässä yhteydessä EPP-ryhmä kehottaa komissiota myöntämään EU:n talousarviosta rahoitusta fyysisen infrastruktuurin luomiseen kansallisten rajavaltajärjestelmien vahvistamiseksi, kuten 12 jäsenvaltiota on pyytänyt.

Tulevaisuudessa EU:n on reagoitava välineellistämiseen nopeasti kokonaisvaltaisella lähestymistavalla, jossa otetaan huomioon operatiiviset, oikeudelliset, taloudelliset ja diplomaattiset toimenpiteet. Tähän sisältyy lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa tehtävä tiivis yhteistyö, jonka tarkoituksena on estää lähdöt ja EU:n vakauden horjuttamiseen tähtäävät viisumipolitiikat, jollaista on nähty äskettäin EU:n ja Serbian välisillä rajoilla. Tältä osin EU:n on myös löydettävä kestävä ja pitkäaikainen ratkaisu Kyproksen tilanteeseen, sillä Turkki väärinkäyttää siellä vihreää linjaa helpottaakseen kolmansien maiden kansalaisten pääsyä EU:n alueelle.

EPP-ryhmä tukee voimakkaasti komission ehdotusta sisällyttää Schengenin rajasäännöstöön säännöksiä muuttajien välineellistämisestä, jotta voidaan toimia tehokkaammin ja koordinoitummin, jos välineellistämistä tapahtuu. Kun pyrimme parantamaan EU:n turvallisuutta pitämällä kiinni eurooppalaisista arvoistamme ja kieltäytymällä kiristyksestä, lähetämme myös oikean signaalin niille, jotka käyttävät tai joilla on houkutus käyttää muuttajia aseena EU:ta ja sen jäsenvaltioita vastaan.

Ukrainalaisten pakolaisten vastaanotosta saadut kokemukset

Helmikuun 24. päivän 2022 jälkeen Ukrainasta on kirjattu lähes 12 miljoonaa rajanylitystä, ja suurin osa näistä henkilöistä on saapunut unioniin Puolan kautta. Tuhanne EU:n kansalaiset, perheet ja kansalaisjärjestöt ovat avanneet sydämensä ja kotinsa ukrainalaispakolaisille. EPP-ryhmä on erittäin tyytyväinen ennennäkemättömään ja yhtenäiseen solidaarisuuden osoittamiseen Ukrainalle sekä siihen, että tilapäistä suojelua koskevaa direktiiviä on sovellettu ensimmäistä kertaa sen 20-vuotisen historian aikana.

Tilapäistä suojelua koskeva direktiivi on osoittautunut tehokkaaksi välineeksi, jolla voidaan tarjota nopeaa suojelua ukrai-

nalaispakolaisille ja jonka avulla jäsenvaltiot voivat hallinnoida tehokkaasti suuria maahantulijamääriä. Tähän mennessä yli 4,4 miljoonaa Ukrainan kansalaista on saanut tilapäistä suojelua EU:ssa, ja heillä on monenlaisia oikeuksia, kuten pääsy työmarkkinoille ja koulutusjärjestelmiin. EPP-ryhmä on tyytyväinen neuvoston sitoumukseen jatkaa direktiivin täytäntönpäätä vuotta, mikä antaa ukrainalaisille pakolaisille varmuuden heidän oikeudellisesta asemastaan EU:ssa.

EPP-ryhmä toteaa jälleen, että tilapäistä suojelua koskevan direktiivin soveltaminen on poikkeuksellinen toimenpide, jolla vastataan Venäjän laittoman sodan suorista seurauksista pakenevien ukrainalaisten laajamittaiseen muuttoliikkeeseen. Ukrainalaisten pakolaisten tilanne on ennennäkemätön. Vuodesta 2017 lähtien Ukrainan kansalaiset ovat voineet oleskella unionissa 90 päivän ajan ilman Schengen-viisumia. Tilapäistä suojelua koskevan direktiivin soveltaminen tässä erityistilanteessa tarjosi ukrainalaisille pakolaisille mahdollisuuden oleskella unionissa laillisesti yli 90 päivää kuormittamatta jäsenvaltioiden turvapaikkajärjestelmiä.

Komissio esitti syyskuussa 2020 ehdotuksensa kriisi- ja force majeure -tilanteita koskevaksi asetukseksi, jolla kumottaisiin tilapäistä suojelua koskeva direktiivi. EPP-ryhmä kannattaa asetuksen hyväksymistä, sillä tarvitaan enemmän solidaarisuutta niitä jäsenvaltioita kohtaan, joille aiheutuu kohtuutonta rasitetta niiden maantieteellisten ominaisuuksien vuoksi. Asetuksen tavoitteet ovat kuitenkin erilaiset kuin tilapäistä suojelua koskevan direktiivin tavoitteet, minkä vuoksi EPP-ryhmä ei kannata direktiivin kumoamista.

Lisäksi ukrainalaisten vastaanottaminen on korostanut elinvoimaisen kansalaisyhteiskunnan merkitystä kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiselle ja yhteisön tuelle. EU:n rahoitus asianmukaisen asumisen, koulutuksen ja terveydenhuollon varmistamiseksi on olennaisen tärkeää, jotta jäsenvaltioita ja erityisesti paikallisviranomaisia voidaan tukea kustannusten kattamisessa ja Venäjän Ukrainaan kohdistamaa laitonta sotaa pakenevia ihmisiä voidaan auttaa paremmin. On olennaisen tärkeää, että EU tukee edelleen jäsenvaltioita ja paikallisviranomaisia tilapäistä suojelua koskevan direktiivin voimassaolon jatkamisen vuoksi. EPP-ryhmä kannustaa lisäksi jäsenvaltioita var-

mistamaan, että ukrainalaispakolaisilla on esteetön pääsy työmarkkinoille ja kielikursseille, jotta heidän kotoutumistaan voidaan parantaa entisestään. Kiertotalouden näkökulmasta tämä voisi myös edistää Ukrainan jälleenrakentamista sodan päätyttyä.

Ukrainalaisia pakolaisia vastaanotettaessa on kuitenkin havaittu jäsenvaltioiden vastaanottojärjestelmien rajallinen kapasiteetti. Lisäksi on korostunut kiireellinen tarve erottaa nopeasti toisistaan pakolaiset tai kansainvälistä suojelua saavat henkilöt ja taloudellisista syistä muuttavat henkilöt. Vuonna 2021 EU:n jäsenvaltiot tekivät 524 400 turvapaikkapäätöstä, joista vain 39 prosentissa turvapaikka myönnettiin. Näin ollen suurimmalla osalla turvapaikanhakijoista ei ole oikeutta kansainväliseen suojeluun. Samaan aikaan palauttamisaste on aivan liian alhainen.

Ilmastonmuutoksesta johtuva muuttoliike

Ilmastonmuutos on jo nyt muuttoliikkeen tai pakkomuuton taustalla oleva tekijä, ja yhä useampien ihmisten otaksutaan muuttavan, koska ilmastonmuutos vaikuttaa toimeentuloon, ruokaturvaan ja vedensaantiin ja aiheuttaa aseellisia konflikteja. Ilmastonmuutos moninkertaistaa uhkia, jotka liittyvät kehitysmaissa vallitseviin jännitteisiin ja epävarmuutta koskeviin haasteisiin. Maailmanpankin raportin mukaan 216 miljoonaa ihmistä saattaa joutua muuttamaan oman maansa sisällä vuoteen 2050 mennessä ilmastonmuutoksen vuoksi. Näitä ilmastonmuutoksesta johtuvan muuttoliikkeen vuoksi kriittisiä alueita syntyy jo vuonna 2030, ja tilanne pahenee vuoteen 2050 mennessä.

EU:n on otettava huomioon ilmastonmuutoksen konkreettiset vaikutukset muuttovirtoihin, joita unioniin suuntautuu tulevaisuudessa. Kuivuus, kohonneet lämpötilat ja muut äärimmäiset sääilmiöt johtavat ihmisten laajamittaisiin pakkomuuttoihin ja aiheuttavat myös nälänhätää.

Ilmastonmuutos ei kuitenkaan ole EU:n turvapaikkasäännösten tai kansainvälisen pakolaisjärjestelmän mukainen suojeluun oikeuttava syy. On erittäin tärkeää, että EU:n kehitysyhteistyöllä ja humanitaarisilla toimintapolitiikoilla tuetaan ilmaston-

muutokseen sopeutumista, parannetaan selviytymiskykyä ja vahvistetaan katastrofiriskin vähentämistä kolmansissa maissa, jotta ilmastonmuutoksen vaikutuksia ihmisten liikkuvuuteen voidaan lieventää.

Tältä osin korkea köyhyysaste heikentää monissa kolmansissa maissa paikallisen väestön selviytymiskykyä, minkä vuoksi on välttämätöntä keskittyä enemmän talouskasvuun ja työpaikkojen luomiseen, jotta voidaan vastata sosioekonomisiin haasteisiin. Turvapaikoista Euroopassa ei voi tulla pysyvä ratkaisu maailmanlaajuisiin epäoikeudenmukaisuuksiin.